

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Tänk på att många evenemang kan kräva föransökan eller förköp och ha begränsat antal platser, kolla alltid innan vad som gäller för det du tänkt gå på.

Filmklubb

Kom och njut av en film i gott sällskap, medan vi bjuder på popcorn och dryck. Från 7 år.

Tid: 11/10, kl 14-15.30.

Plats: Boxholms bibliotek.

Rollspelslördag för ungdomar

Vi samlas och spelar rollspelet Seedwords. Låt böckernas ord och sidor, kombinerat med er fantasi, styra scenariot framåt.

Tid: 12/10, 23/11 och 14/12, kl 11.30-14.

Plats: Boxholms bibliotek.

Janne Schaffer - My Music Story

Tillsammans med pianisten och sångaren Jonas Gideon.

Tid: 12/10, kl 15.

Plats: Boxholms kyrka.

Meditation

Efter meditationen äter vi en enkel soppa och avslutar med bön.

Tid: 14/10, kl 16.30.

Plats: Boxholms kyrka.

Hälsopromenad

För alla åldrar, ingen föransökan, kostnadsfritt.

Tid: 14/10 - 25/11, mån kl 17-18.30.

Plats: Samling vid Parketten.

Språkcafé

Vi träffas för att träna svenska medan vi fikar tillsammans.

Tid: 15/10, kl 16.30-18.

Plats: Boxholms bibliotek.

Trivselkväll

Åsbo kyrkokör medverkar.

Tid: 20/10, kl 18.

Plats: Åsbo församlingshem.

Barnboksmys

Vi läser en bok, sjunger och ramsar tillsammans. Barn 0-3 år och deras vuxna är välkomna.

Tid: 21/10, kl 09.30-10.30.

Plats: Boxholms bibliotek.

Skapande bokcafé

Vi läser ur boken Blackout och träffas för att skapa upplevelsen vi fått när vi läst. Vid varje träff samtalar vi lite om texterna, fikar och skapar.

Kanske känner du för en känslös kolteckning, eller ett mästerverk i akryl? Du bestämmer! Vi avslutar den 19 december med en utställning, deltagande är frivilligt.

Tid: 24/10, 7 och 21/11, 5 och 19/12, kl 17-18.

Plats: Boxholms bibliotek.

Maila ditt evenemang till evenemang@lanstidningen.se senast måndag veckan innan införande. Vi tar med evenemanget i mån av plats.

Tragisk olycka för 124 år sedan

Broras med tåg och vagnar krossade två människor

BOXHOLM (LT)

Hos Kungliga biblioteket kan gamla tidningar läsas, tidningar som ibland kan berätta om riktigt hemska händelser. Ett broras i Boxholm år 1900 är idag bortglömt, men det var en händelse med en väldigt tragisk utgång och som skapade stor förstämning. En bro över Svartån rasade med det elektriska loket, två vagnar och fem personer som befann sig på bron.

I Länstidningen vecka 36 kunde vi läsa om elektricitetsens historia i Boxholm. Bruksorten var ju extremt tidig med elektricitet. Här fanns elektrisk belysning långt före de flesta orter i landet. Man installerade också elektrisk drift för valsverk, det första i världen, även om elektriciteten då användes som hjälpkraft. Dessutom anlades Sveriges första elektriska järnväg i Boxholm. Året var 1890 och det var en bana för transporter på bruksområdet.

Tidningar skrev vid den tiden om vilken föregångare Boxholm var med tekniken, men tidningarna berättar också om en händelse som är helt bortglömd idag men som är väl värd att återgå på här 124 år senare. Även om det är en väldigt ruggig händelse!

Förr i tiden delade sig Svartån strax efter landsvägsbron vid Boxholms bruk. Den ena å-fåran rinner ungefär likadant idag – även om den förr var bredare – och den andra rann så att platsen där den mekaniska verkstaden uppfördes var en ö på den tiden. Platsen kom därför att kallas för "Holmen" och förr fanns där endast en kägelbana.

År 1900 drogs det igång stora byggprojekt på holmen. Där uppfördes bland annat den mekaniska verkstaden. Precis som kyrkan byggdes den av slagtegel. I huset fanns även plåtslagerverkstad, handsmedja, modellverkstad, och där kom även elverkstan att hålla till, i alla fall så småningom. En annan byggnad uppfördes för att bli ritkontor och modellverkstad.

Men den 23 augusti 1900 inträffade en olyckshändelse som kom att skaka om Boxholms brukssamhälle. Det berättar Östgöta Correspondenten i en tidningsartikel dagen efter. Det uppfördes en provisorisk bro över Svartån för att med det elektriska tåget och vagnar transportera material till de byggnationer som gjordes. På våren detta år var det starka vattenflödet i Svartån så bron kunde inte byggas så stark som man hade önskat.

En bild tagen mot den då nyuppförda mekaniska verkstaden. I huset till vänster fanns ritkontor och modellverkstad. Byggnaderna låg vid den tiden på en holme i Svartån, det vill säga en ö, det var alltså vatten runt om.

Den mekaniska verkstaden fotograferad 2024. BILD: KLAS JOHANSSON

Därför hade ingenjör Sandahl ålagt arbetarna att iakttäta försiktighet. Framförallt hade han förbjudit att köra över bron med mer än en lastad vagn i taget.

Men då Sandahl befann sig på holmen på olycksdagens morgon upptäckte han till sin förskräckelse att det elektriska loket närmade sig bron med två lastade vagnar. Tidningen skriver att Sandahl rusade mot det annalkande tåget och med fara för sig själv så försökte han hejda tåget. Men det var för sent. Tåget hade redan kommit ut på bron som till flera åskådarens förskräckelse brast. På ett ögonblick låg loket och vagnar på Svartåns botten. Även flera personer som befann sig på bron då den brast, däribland Sandahl, hamnade i Svartån.

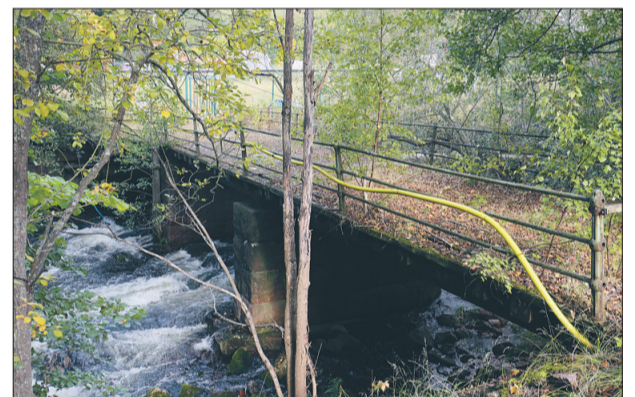
Tidningen skriver vidare så här: "Av de fem personer som följde med vid raset syntes snart tre stycken över vattnet som här är ganska grunt, men de två återstående hade krossats. En under lokomotivet och den andre under lastvagnen. Deras lik blevo sedermera framdragna och visade sig

ohyggligt massakrerade. De räddade voro föraren J. A. Lönn, som vid olyckshändelsen stod på elektromotivet och i denna ställning följde med i djupet, samt ingenjör Sandahl och valsverksarbetaren Karl Strid."

De omkomna var två extraarbetare. En var Herman Kant, 24 år och bördig från Åsbo. Den andre var den 21-åriga Karl Haglund bördig från Brännbålskärr. Båda var ogifta, men Herman Kant var trollovad skriver tidningen och han "skulle snart träda in i äktenskap". I församlingsboken står han inskriven som arbetare och boende på Sandbacka tomt nummer 3 då olyckan inträffar, det vill säga på Bryggaregatan.

Tiden läker alla sår säger man ju, och med tanke på att händelsen tycks vara helt glömd idag så är det kanske så. Men Östgöta Correspondenten skrev att olyckshändelsen i det idoga brukssamhället väckt livlig medkänsla och största förstämning.

Den pliktrogne och samvetsgranne tekniske chefen ingenjör Sandahl erfor djup

Det är inte helt säkert, men det är troligt att detta är platsen för den provisoriska bron och raset. Där finns sedan lång tid en liten bro, men den är avstängd. BILD: KLAS JOHANSSON

Spår finns än idag på den mekaniska verkstaden från den tid då det fanns en bruksdisponent i Boxholm. BILD: KLAS JOHANSSON

smärta över det som hände. Men han ansågs inte ha någon skuld i olyckshändelsen. Tvärtom så berömmar tidningen Sandahl för sitt modiga handlings sätt som ju var nära att kosta honom livet.

Brukspatron Wilhelm Wettergren beslöt att till de omkomnas dödsbo betala ut stora pengar och bruket kom också att bidra till begravningskostnaderna.

Exakt var den provisoriska bron var belägen är inte helt klart. Troligen inträffade raset där det även idag finns en gammal gång, cykel och mopedbro men som dock är stängd sedan många år tillbaka. Bron användes dock ganska frekvent fram tills brukets delning 1982. Den går från

Ingenjör Wilhelm Sandahl hade anbefallt försiktighet då den provisoriska bron användes.

Tidningar skrev om den tragiska händelsen.

baksidan av den gamla mekaniska verkstaden och ansluter nära gaveln av det gamla giuteriet, numera Ovacos motorförråd.

Wilhelm Sandahl var född i Stora Tuna, Kopparberg, 1842 och han kom till Boxholms bruk 1882. Under åren i Boxholm står han i församlingsböckerna hela tiden skriven som ingenjör. År 1907 lämnar han Boxholm och flyttar till Eksjö.

Text:
KLAS JOHANSSON